

Nr 34

Av herrar Larsson i Julita och Ekström i Björkvik, *angående egnahemslån för fastigheter som bebos av jordbruksarrendatorer.*

Genom Kungl. Maj:ts kungörelse nr 546/1948, ändrad genom kk nr 356/1956, angives de förutsättningar och villkor under vilka lån må beviljas av statsmedel »för nybyggnad eller därmed i fråga om resultatet likvärdig, mera genomgripande ombyggnad av enfamiljshus, som skall bebos av låntagaren, eller av tvåfamiljshus, vars ena lägenhet skall bebos av låntagaren (egnahemslån) ävensom för förbättring av sådant en- eller tvåfamiljshus (förbättringslån)». För uppförande eller ombyggnad av en- eller tvåfamiljshus, må enligt förenämnda kungörelser egnahemslån beviljas bl. a. »ägare eller brukare av jordbruksfastighet, där lägenheten eller, i fråga om tvåfamiljshus, båda lägenheterna skola bebos av fastighetens lantarbetare».

Denna låneform kan sålunda utnyttjas för beredande av bostäder åt vid jordbruket löneanställda arbetstagare, lantarbetare, men däremot inte då det är fråga om jordbruksarrendatorer. Frågan huruvida de statliga lånebestämmelserna på här ifrågavarande område lämpligen borde göras tillämpliga jämväl på denna sist nämnda yrkeskategori har prövats av 1948 års sakkunniga för vissa bostadsförbättringsfrågor, som den 28 oktober 1952 avlämnat »Betänkande ang. egnahems- och förbättringslån till bostadshus, som icke bebos av fastighetens ägare».

Enligt vår uppfattning föreligger det inte sådan principiell skillnad mellan grupperna lantarbetare och jordbruksarrendatorer, att den senare gruppens bostäder skall vara helt undantagna från det statliga bostadsstöd, som kan utgå till den först nämnda gruppen. Tvärtom torde man kunna våga påståendet, att de skäl, som varit avgörande vid tillkomsten av bestämmelserna om statligt stöd för nyproduktion och förbättring av lantarbetarebostäder, i vissa fall har samma giltighet då det gäller arrendatorsbostäder.

För en sådan utvidgning av stödet åt bostadsproduktionen och de bostadsfrämjande åtgärderna för jordbrukets utövare, att detta statliga stöd kan utgå även då det gäller arrendatorsbostäder, kan enligt vår mening anföras mycket starka sociala skäl. Den omständigheten att statligt stöd utgår till lantarbetarbostäder men inte till arrendatorsbostäder, gör det möjligt för en jordägare att komma i åtnjutande av det statliga bostadsstödet såväl genom sammanläggning av olika brukningsenheter som genom sambruk. Genom sådana omdispositioner bortfaller behovet av bostad åt arrendator, sam-

tidigt som behov av bostad åt lantarbetare uppkommer. Samtidigt därmed kan även statligt bostadsstöd författningsenligt påräknas. För oss framstår det såsom synnerligen otillfredsställande, att självständiga jordbruksarrendatorer skall bortrationaliseras av denna anledning och ersättas med mera ofria lantarbetare. Såvitt vi kan finna bör inte det statliga stödet för främjandet av den jordbruksutövande befolkningens bostadsförsörjning vara utformad på ett sådant sätt, att det stimulerar till en strukturförändring av här antytt slag, utan möjlighet till prövning av åtgärdernas ändamålsenlighet i jordbrukspolitiska sammanhang.

Då av särskilda sakkunniga tidigare avlämnat betänkande i denna fråga inte synes hava föranlett någon Kungl. Maj:ts åtgärd, får vi med åberopande av ovan anförda hemställa,

att riksdagen ville besluta att genom skrivelse till Kungl. Maj:t anhålla,

att Kungl. Maj:t ville utreda frågan huruvida gällande egnahemslånekungörelse lämpligen bör ändras på sådant sätt, att, i huvudsaklig överensstämmelse med vad som f. n. gäller i fråga om bostäder som bebos av lantarbetare, egnahemslån må kunna beviljas ägare eller brukare av jordbruksfastighet jämväl då lägenheten skall bebos av fastighetens arrendator, samt

att Kungl. Maj:t ville för riksdagen framlägga det förslag vartill utredningen må föranleda.

Stockholm den 21 januari 1959

Gust. Larsson
i Julita

Ragnar Ekström
i Björkvik